

BOEKENNIEUWS

Vertaalrechten

'Zuivering' krijgt Franse vertaling

De Franse vertaalrechten van *Zuivering*, de jongste roman van Tom Lanoye, zijn verkocht aan Le Castor Astral Éditeur. 'Lanoye heeft de extreme morele dilemma's van deze tijd en het menselijk drama van vriendschap

krachtig samengebalde', schreef recensente Maria Vlaar in deze boekenbijlage over *Zuivering*, dat eind september verscheen in het Nederlands.

Lanoye, die dit jaar 60 wordt, verkocht daarnaast de Italiaanse vertaalrechten van *Het derde huwelijk* aan uitgeverij Nutrimenti. *Het derde huwelijk* (2007) haalde de shortlist van de Gouden Uil en de Libris Literatuurprijs, en werd eerder in het Frans vertaald.

Vertaalprijs

Prix des Phares du Nord voor klassieker

Vertaalster Mireille Cohendy krijgt de Prix des Phares du Nord voor haar vertaling in het Frans van *Een dwaze maagd* van Ida Simons, een vergeten klassieker die in 2014 verscheen bij Cossee. Deze tweejaarlijkse prijs, ingesteld door het Nederlands Letterenfonds en het Vlaams Fonds voor de Letteren, is bedoeld voor de beste vertaling in het Frans van een belangrijk Nederlandstalig werk. Er is een bedrag van 5000 euro aan verbonden. Cohendy vertaalde eerder ook al werk van o.a. Harry Mulisch, Jan Brokken en jeugdauteurs Peter van Gestel en Benny Lindelauf. De prijs wordt op 16 maart uitgereikt in Parijs, tijdens de beurs Livre Paris.

COLOFON

★★★★ onmisbaar ★★★★★ uitstekend
★★★ goed ★★ net niet ★ zwak

Hoofdredacteur: Karel Verhoeven - **Chef DSL:** Veerle Vanden Bosch - **Artdirector:** Jan Desloover **Redactie:** Hans Cottyn, Peter Jacobs, Karen Wyckmans, Karel De Weerd (fotoredactie), Maryvonne Jacobs, Jan Goossens (vormgeving) -

Medewerkers: Marijke Arijns is literair vertaalster en recensent, Jan Desloover is artdirector van De Standaard, Alexandra De Vos is recensente, Auke Hulst is schrijver, Filip Huysegems is recensent, Kathy Mathys is recensente, Katrien Steyaert is freelancejournaliste, Maria Vlaar is recensente, Jelle Van Riet is literair journaliste, John Vervoort is recensent en thrillerspecialist, Catherine Vuylsteke is recensente - **Coverfoto:** © Thomas Dworzak/ Magnum Photos. **Contact:** eerle.vandenbosch@standaard.be, 02-467.22.66

Buitenissig, zonder filter

Roman - De Amerikaanse schrijfster Nell Zink heeft originele ideeën, zo blijkt uit haar derde roman, *Nicotine*. Alleen jammer dat ze die niet altijd goed brengt. **KATHY MATHYS**

De familie van Penny is een 'ontspoorde trein'. De moeder werd door de vader gevonden op een Colombiaanse vuilnisbelt. Dertien was de moeder toen en hij raakte haar pas voor het eerst aan toen ze achttien werd. De vader is een Joodse sjamaan die ten tijde van zijn reis door Colombia al getrouwd was. Penny heeft dan ook twee halfbroers.

Wanneer de sjamaan overlijdt, bekvechten de achterblijvers over zijn nalatenschap. Penny's vader, die naar eigen zeggen niet geloofde in God, wel in religie, bezat verschillende huizen. Een ervan staat in Jersey City en wordt gekraakt door activisten die nicotinegebruik als een burgerrechtenkwestie beschouwen. Penny trekt naar Nicotine, zoals het huis heet. Ze is werkloos, rouwt en zoekt een tijdelijk onderdak. Ze mag dan wel een diploma bedrijfskunde op zak hebben, toch is ze door haar excentrieke achtergrond geen buitenbeentje.

Zink neemt de lezer mee naar feestjes van transseksuele anarchisten en feministische mannen, naar Tranquility, een zusterhuis van Nicotine, waar de inwoners strijden voor de rechten van inheemse volkeren. Niet dat ze daarvoor altijd keihard hun best doen. Sommigen zamelen geld in of trekken de straat op, anderen maken zich er vanaf met een like op Facebook. Immers, het kost bijna niets om in een huis als Nicotine te wonen. Vind je het geen bezwaar om te teren op supermarkt-eten waarvan de houdbaarheidsdatum overschreden is, dan is het een prima leven.

Gekkgheid

Bij het sterfbed van haar vader ziet Penny zichzelf 'als klagster in een lange traditie van uitzinnige klaagvrouwen die teruggaat tot de Griekse tragedies'. Nochtans doet dit boek niet denken aan Griekse tragedies, daarvoor is het te frivol en te weinig doorleefd. Qua ritme, plot en gekkgheid is een vergelijking met de romantische komedies van Shakespeare relevanter. Vooral in het tweede deel ligt de nadruk sterk op het aan elkaar knopen van alle touwtjes: de schrijfster houdt in de gaten dat elke speler aan het eind zijn partner heeft gevonden.

Nu is Nell Zink niet het soort schrijfster dat je leest voor de personages of om de emotionele impact van het verhaal. Daarvoor schrijft ze te nerveus en springerig, wil ze te veel scoren op komisch vlak. Het portret dat ze schetst van de krakers is gedetailleerd, scherp en vaak grappig. Zo schrijft ze dat woongemeenschappen als Nicotine waarschijnlijk gefinancierd worden door de gebroeders Koch om links rustig te houden. En ook: 'Een ziektekostenverzekering is bedoeld om mensen te onderdrukken. De revolutie zou allang zijn uitgedro-

ken als de armen op straat stierven zoals het hoort.' Zink laat de personages zowel slimme als uitzinnige uitspraken doen. De dialogen zijn wervelend, al is het natuurlijk niet realistisch dat iedereen even gevat is.

Diepgang gevraagd

Dat Nell Zink lof ontving voor haar eerste twee romans, *De rotskruiper* en *Misplaatst*, komt vooral door haar aparte verteltoon. Rusteloos, roekeloos en ja, anarchistisch, zo zou je die kunnen noemen. Lees je haar werk, dan waan je je in een auto zonder stuur. Of je daarvan houdt, zal afhankelijk zijn van hoe je lezershoofd in elkaar steekt. Een andere reden waarom deze schrijfster werd geprezen, was haar aandacht voor personages die je niet elke dag tegenkomt in romans. Zink schrijft over excentriekelingen, anarchisten, figuren die zich op een ambivalente wijze verhouden tot de status quo.

Inhoudelijk is Zink zonder twijfel een bijzonder originele schrijfster. Op technisch vlak valt er een en ander op haar werk aan te merken. Zo beschrijft ze enorm veel textuur en uiterlijkheden in dit boek, te veel. Ze vertelt ook vaak op een opsommerige manier: Penny doet dit, dan dat, dan weer iets

Nell Zink schrijft over excentriekelingen, anarchisten, figuren die zich op een ambivalente wijze verhouden tot de status quo

anders. En dan de beschrijvingen van de emoties. Soms zet de schrijfster een emotie heel sterk aan en dan laat ze dat 'doorleefde' moment meteen volgen door een ironische kwinkslag. Of ze benoemt een emotie al te letterlijk: 'Ze wil dicht bij hem zijn maar ze zit vast in een emotionele paradox'. Natuurlijk hoeft Zink haar eigenheid, haar specifieke toon, niet weg te schaven. Toch zouden haar romans aan kracht winnen als de personages wat meer diepgang hadden en als ze durfde te gaan voor een emotionele onderlaag.

★★★★

Nell Zink

Nicotine

Vertaald door Gerda Baardman, Ambo Anthas, 311 blz., 21,99 € (e-boek 12,99 €). Oorspronkelijke titel: 'Nicotine'.

Dissident

Heel ver, zo blijkt, want *Focus* is geen sprookje dat vertelt van een miraculeus groeiend inzicht en de geboorte van een politiek correcte held. Miller is geen Disney - hij begrijpt maar al te goed hoeveel greep de maatschappelijke consensus heeft op het individu, hoezeer elk mens de behoefte heeft erbij te horen, geen verliezer te zijn. Dat gaat op voor de mislukte Willie Loman uit het beroemde theaterstuk *De dood van een handelsreiziger* en dat geldt ook voor Newman. Langzaam, heel langzaam rijpt bij hem iets van besef, maar hij heeft tot de laatste paragraaf nodig om een dissident te worden. Hij volgt daarbij in de voetsporen van Lewis Sinclairs *Babbitt*, die eerdere coming of age-roman over een voorstadsmens die langzaam uit zijn beperkte leventje ontwaakt.

En Millers kale, tot de essentie herleide verteltrant wijst al vooruit naar de verhalen en de onopvallende antihelden van Raymond Carver. Je moet het maar doen, met je eerste en enige roman een eigen stem vinden die zo luid en duidelijk klinkt. *Focus* was voor Miller het begin van een lange carrière als dissident - als vijand van de communistenjager McCarthy, als tegenstem in een cultuur van materialisme, als geweten van Amerika. Marilyn Monroe kon hij uiteindelijk niet redden, maar de Joodse emancipatie heeft hij meer dan een handje geholpen.